

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

1:a årg.

Den 14 Januari 1900

N:r 16

INNEHÅLL: *Ärkebiskop Anton Niklas Sundberg* (med 1 porträtt). *När man skall spara*. En modärn dyrtidsdebatt (med 1 illustration). *Hertigen af Westminster och hans efterträdare* (med 2 porträtt). *En svensk affärsresa jorden rundt* (med 6 illustrationer). *Bröderna von Schwerins minne* (med 1 illustration). *Nils Personne* (med 1 porträtt). *En kyss*. Novell. *Den sjunkna ängaren Bore* (med 1 illustration). *Två intressanta frimärken* (med 1 illustration). *Guldörstens offer* (Följetong, forts.) *Veckans porträttgalleri* (med 2 porträtt). *Breflåda*.

D. F. BONNIERS BOKTRYCKERI AKTIEBOLAG. GÖTEBORG. 1900.

Ärkebiskop Anton Niklas Sundberg.

ANTON NIKLAS SUNDBERG.

»Ärkebiskopen». När det ordet numera uttalas i landet, sker det merändels med ett mera än vanligt sympatiskt tonfall. Ty ärkebiskopen är i närvarande stund kanske en af de populäraste personligheterna i Sverige, åtminstone bland de s. k. högre klasserna.

Då det en och annan gång sports, att den gamle ärkebiskopen blifvit betänkligt sjuk, har deltagandet städse varit vaket. Man har liksom haft på känslan, att landet stode i begrepp att mista något i personlighetsväg typiskt gammalt svenskt: en rikt rustad andans man med starkt utprägladt sinne icke minst för denna världen, en prelat utan räddhåga, slagfärdig och humoristiskt grofhuggen i ordvändningarne.

Denna popularitet kommer honom därför också till mötes från folk af hvad färg som helst, vänster- eller högermän. Ja, vi tro, att i allmän omtyckthet står han alldeles vid sidan af den så folkkäre General Sven i — Stockholm. Historier om bägges fyndiga repliker och lustiga kraftord äro ju jämt i svang. Och lite hvar känner sig hjärtligt godt till mods, när talet faller på endera af dem.

När Svenska Akademien den sistlidne 19 december åter hade sin årshögtid, sågs ibland de aderton äfven den vördnadsvärde, hvitnade gamle ärkebiskopen. Det var då jämt 25 år sedan han första gången hälsades välkommen till den stol, som ännu är hans.

Det är denna omständighet, som gifvit oss tanken på att låta de kända, afhållna dragen åter träda fram för svensk allmänhet, ledsagade med några kortfattade biografiska uppgifter.

Han föddes den 27 maj 1818 i Uddevalla, där hans fader var hattmakare. Vid aderton års ålder student i Upsala, lämnade han först efter tretton år detta universitet, där han under tiden erhållit filosofisk doktorsgrad — med hedersrum — teologisk kandidatur och docentur. Därtill hade han i flera år varit den göteborgska nationens kurator, och han hade äfven under en längre utländsk resa sett sig om i världen.

Sedan drog sig hans bana söderut. I Lund blef han adjunkt i teologiska fakulteten 1849, professor 1852 och domprost 1861.

Här uppträdde han som en manhaftig motståndare till den nyvaknade frikyrkliga rörelsen, särskildt som utgifvare — tillsammans med E. G. Bring och W. Flensburg — af ett högkyrkligt tidningsorgan »Svensk kyrkotidning», hvori han tappert och varmt försvarade kyrkans enhet.

Ehuru de tre tidningsredaktörerna skarpt uppträdde emot den nya tidens så berättigade religiösa

och kyrkliga frihetskraf, visade det sig dock att de för egen räkning icke gått på hälleberget, ty de blefvo biskopar alla tre, efter tur och anciennitet. Också voro de alla tre män med lärdom, personlig humanitet och »fasta åsikter».

Sundberg blef biskop i Karlstad 1864 och därmed själfskrifven riksdagsman vid det afgörande riksmöte, som hade representationsförslaget i sina händer. Detta hade han dessförinnan såsom vald medlem af prästeståndet ifrigt bekämpat; ja, han hade vid 1863 års riksdag varit en af de reservanter, som på det noggrannaste sökt uppvisa de nuvarande kamrarnes olämpliga sammansättning och arbetssätt.

När det nya förslaget, trots hans och hans meningsfränders motstånd, sedan gick på känt, glänsande sätt igenom, var det därför en fin ödets ironi, att just han, såsom den förste talmannen i den nya riksdagens andra kammare, dit han blifvit insatt af valkretsen Karlstad—Filipstad, skulle blifva tvungen att egna sina bästa krafter åt att bevisa, att hans egna förutsägelser icke varit grundade.

Han ledde kammarens förhandlingar med en sådan oveld och ett sådant skarpsinne, att det vardt klart för alla och en hvar, att han själf och hans medreservanter haft orätt i sina farhågor rörande »kamrarnes arbetssätt». Nobel visade han nu, att fosterlandet stod för honom högre än partierna. Enligt hans mening borde nu, då striden var utkämpad, alla redbara krafter åter samlas under de nya fanorna.

Sitt talmanskap behöll han till år 1872, då han, genom utnämningen till ärkebiskop, ej vidare var valbar i sin forna krets.

Redan år 1876 blef han emellertid af sin födelseorts landsting invald i Första kammaren, som han tillhörde till 1892 och hvarinom han städse spelade en framstående rol. Sin själfständigt konservativa uppfattning häfdade han här med en kraftfull vältalighet, som ej sällan kryddades af lugn humor.

Såsom vältalare var det han redan för ett fjädedels sekel sedan intog sin plats i Svenska Akademien.

Trofast i sin kärlek till hembygden, njuter hattmakarsonen från Uddevalla ännu hvarje högsommar af det spelande väggglittret och svalkan å den lummiga badorten Gustafsberg. Först när man där ser honom med de hvita lockarne under teologie doktorshatten, ännu i ålderdomen en man i allo, en hel personlighet, först då är, tycker man, sommaren fullt inne.

»Ärkebiskopen är kommen».

NÄR MAN SKALL SPARA.

EN MODÄRN DYRTIDSDEBATT.

Scen: Herrns rökrum. *Tid:* Efter middagen. På bordet en silfverbricka med kaffe, likör och cigarretter.

Fru: Ja, min vän, jag vet att man anser mig vara lättsinnig, eftersom jag inte uppträder som om jag vore lastgammal. Men det är blott några som bedöma mig rätt. De som säga: »Von Boren har gjort ett godt val, hans lilla fru är förtjusande!» — de ha rätt —

Herr: Ja visst, det är ju sant —

Fru: Låt mig tala ut! Men vanligen tilllägger man: »Men hon är en liten ytlig varelse, intet allvar, ingen eftertanke» — och det är orätt sagdt. I småsaker är jag kanske tanklös, men viktiga angelägenheter kan ingen behandla allvarligare än jag. Folk dömer mig för mycket efter ytan. Därför att jag t. ex. inte har lust att ställa mig på piedestal som Grachernas mor, tror man att jag är en dålig mor.

Herr: Hvem vågar säga något sådant om dig?

Fru: Nåja — flertalet människor bedöma ju alltid sin nästa orätt. Och jag är ändå offervillig som ingen, och så fort du säger: »Pauline, vi lefva för dyrt, om vi fortsätta på det viset komma barnen en gång att hamna på en vindskupa!» — så svarar jag utan ett ögonblicks tvekan: »Jag är beredd till alla offer, låt oss stryka, låt oss stryka hvad som är möjligt att stryka i vår utgiftsstat».

»Du är verkligen förtjusande».

Herr: Min älskade gumma, du är verkligen förtjusande — (Omfamning).

Fru: (gör sig fri). Låt bli de där dumheterna nu, låt oss tala allvar. Hvad skola vi börja med?

Herr: Med hyran! En kolossal utgift, som upptager en stor del af budgeten.

Fru: Men hur vill du att vi skola kunna bo bekvämt för lägre pris? På hyran kan man inte spara in något!

Herr: (i pedagogisk ton). Vid en ändamålsenlig uppdelning af utgifterna får hyran icke taga mer än tiondedelen af inkomsten.

Fru: Min käre vän, det är en gammalmodig indelning som kunde ha gått an förr i världen. Hvarför föreslår du inte genast att vi hyr en våning för femhundra kronor? Vet du inte att hyrorna i förhållande till de andra lefnadsomkostnaderna stigit dubbelt? Nu för tiden är man sparsam, om hyran tager tredjedelen eller fjärdedelen af inkomsterna, det säger jag dig, din lilla bestämda, förståndiga hustru. Och för rätten är vår våning inte dyr till sextonhundra kronor.

Herr: Med skatten och nödvändiga utgifter går den till öfver tvåtusen.

Fru: Det är ett särskildt kapitel — du blandar ju ihop saken alldeles förfärligt, om du räknar skatten till hyran!

Herr: Vi bo egentligen något för gentilt.

Fru: Jaså! Eftersom vi ha två barn, skola vi kanske tränga ihop oss och bo obekvämare, än om vi vore ensamma! Så oförnuftigt!

Herr: Det har du egentligen rätt i.

Fru: Säg mig först, hvilket rum vi skulle kunna vara utan? Lilla salongen måste jag ha, annars skulle vi förstöra den dyra möbeln i stora salongen. Det är väl inte vårt fel att jag fick så vackra saker med i boet! Skall jag just därför bo i mitt sofrum, liksom fruarna i småstäderna?

Herr: Nej, nej, kära barn. Men låt oss tänka efter! Rökrummet!

Fru: Herregud, det nötskalet! Ett rum så stort som en fiollåda — skulle just det göra hyran för hög? Du måste väl också ha en vrå, där du kan vara i lugn och ro, det skola vi bara inte tala om. Tycker du kanske att vi kunna afstå från barnkammaren? Tvärtom! Barnen bli stora och behöfva snart hvar sitt rum. Jag skall säga dig, att i själfva verket är det få familjer som inrätta sig så klokt som vi —

Herr: Jag går in på att barnkammaren är nödvändig. Men — (tvekan) hvad tror du, ditt toaletterum är verkligen ett praktgemak, kunde det ej bli mitt rum?

Fru: Nej, nej, tusen gånger nej! Det vore ändå bättre upp! Nej, käre vän, då afstår jag hellre från alltsammans. I en skrubb gör jag inte toalett! Du vill kanske också att vi skola taga badrummet till matsal?

Herr: För Guds skull, mitt barn lugna dig! Ja, ja, jag inser att vi bara ha hvad vi nödvändigt behöfva. Men säg mig, är inte den här förnäma stadsdelen för dyr för oss?

Fru: Det är möjligt — men vill du bo ute i en förstad?

Herrn: (I smekande ton). Din mor påstår att vi skulle bo billigare på norr.

Frun: Det är möjligt. Men då skulle de stackars barnen ha så långt till den här stora härliga parken som är en sådan hälsokälla för dem.

Herrn (halft förargad, halft ironiskt): Hvad våningen kostar mera inbesparar man således på läkare och apotekare? Godt! Låt oss då gå öfver till tjänstfolket!

Frun: I det fallet vet jag verkligen inte hvad vi skulle kunna draga in på! Gud ska veta att tjänstfolk nu för tiden inte är mera nöje än att man inte skaffar sig mer på halsen än hvad man nödvändigt behöfver. Ja, gubevars — jag har hört att det finns familjer som reda sig utan tjänare. Men då får man hyra städerskor och vaktmästare när man skall se någon hos sig, och kasta ut en massa pengar för ärenden. Det är både dyrare och mindre bekvämt.

Herrn: Kanske det. Men guvernanten?

Frun: Hvem knusslar någonsin in på sina barns uppfostran? Och hvem skulle väl se efter barnen, om hon inte funnes? Ingenting är farligare för barn än att hänga i hälarne på föräldrarne.

Herrn: Kunde inte Marie, din kammarjungfru, sköta barnen?

Frun: Då finge hon ingen tid att sy. Hon är mycket duktig i sömnad och det spar oss mycket pengar. Åt lille John kan hon ju inte sy längre, men hon lagar så bra. Hur vi bära oss åt, så kan jag inte inse att vi kunna undvara mer än en person för framtiden — och det är amman.

Herrn: Det kan man inte nu säga så bestämdt.

Frun: (I energisk ton) Men John då, det är ju du som yrkar på besparingar.

Herrn: Må vara! Paragraf 2 är antagen utan ändring.

Frun: Paragraf 3, köket. Det är mitt eget departement och där finns ingenting att stryka, det vågar jag bestämdt påstå.

Herrn: Det tror jag, men om man riktigt klämmer —

Frun: (Förolämpad). Du tycks ej ha en aning om hur ekonomisk jag är! Jag kontrollerar hvarstenda öre och hvarenda leverantör. Hur ofta går jag inte i skafferiet och köllare, för att se efter att allt är i ordning och att mina befallningar åtlidas!

Herrn: (Rörd). Stackars liten!

Frun: Det är så likt karlarne att tro att hushållsmaskinen går af sig själf när man inte jämrar sig öfver hvarje detalj! När steken inte är mör nog, så gnälla de utan att tänka på hvilket arbete det är att få den på bordet.

Herrn: (Retsamt). Vet du det då?

Frun: (Med värdighet). Naturligtvis, men jag tiger och lider.

Herrn: Du talar som en bok! Jag klagar inte — men i svaga ögonblick frågar jag mig själf, huruvida vi inte ha för godt bord?

Frun: För godt bord, o Herregud, vi för godt bord! Vi ha bara god och närande mat. Det är på födan hälsan beror.

Herrn: Alldeles riktigt, fullkomligt riktigt! Men är inte kokerskan för dyr?

Frun: De äro alla lika. Jag kunde kanske få en till femton kronor i månaden. Hon skulle skaffa oss magkatarr — det vore hela besparingen.

Och när vi hade främmande skulle vi behöfva taga en kokerska extra!

Herrn: Nu har jag det! Nu har jag det! Om vi skulle ha främmande mindre ofta?

Frun: Är det ditt allvar, John? Skola vi lefva som enstöringar eller kanske taga emot bjudningar och aldrig bjuda igen? I så fall skulle folk snart tro att vi vore ruinerade eller att vi lefva så olyckligt tillsammans, så vi kastade tallrikar och glas på hvarandra.

Herrn: Trefligt!

Frun: Tycker du verkligen att mina små middagar på tolf personer äro slöseri?

Herrn: Hvad är egentligen skillnaden mellan en enkel middag och en stor middag? Dyra toaletter, blommor, vin och tryffel och —

Frun: Den där stackars tryffeln, som jag ju måste ha sist för att tryffera fasanerna som din kusin skickade dig! Det var just för deras skull som vi hade middagen, förrästen!

Herrn: En dyr stek!

Frun: Ja och nej. Då man måste bjuda folk, så är det ju helt enkelt tur att få vildt till present. Men jag förstår inte, hvarför jag ger mig in på alla de här detaljerna. Tänker du kanske hänga näsan öfver grytan hädanefter?

Herrn: För ingen del, kära Pauline —

Frun: Börja inte med småaktigheter, min vän. Du förstår inte ett jota af den saken och du anar inte hvad man kan ställa till med bara litet pengar. Vår senaste lilla soaré, där alla hade så gudomligt roligt att man ännu inte talar om annat, var så billig, att du knappt tror mig, om jag nämner summan.

Herrn: Är det möjligt?

Frun: Alltsammans går inte till mer än 127 och 39 öre. När man har lyckan att äga vänner som äro en prydnad för en salong, artister som bidra till att göra aftonen underhållande och därtill en fru, som förstår sig på att arrangera, så behöfver man inte ge några luxuösa fåster för att gästerna skola bli belättna. Nåja, något tusental kronor kanske det springer upp till under säsongen, men är det så mycket?

Herrn: (Eftertänksamt). Obegripligt, hur fort småsummorna bli en stor, när man adderar dem.

Frun: Mycket sannt, till exempel i fråga om toaletten!

Herrn: Det var bra att du själf väckte den saken på tal. Sömmerskan således —

Frun: Det är det minsta. Men hela den öfriga toaletten. Silkestrumpor, handskar, underkläder. Jag skall börja med att draga in de elegant underkjolarne.

Herrn: (Ifligt). Aldrig! Kommer aldrig i fråga! Du hör väl inte till den där sortens fruar, som bara klä sig trefligt för främmande. Om man nu måste göra några uppoffringar så skulle jag hellre vilja —

Frun: Att man spar i fråga om kläder?

Herrn: Nej, inte det!

Frun: Det vore också omöjligt, vet du. Extravaganser tillåter jag mig icke, men jag vill inte heller springa omkring som en fågelskrämma —

Herrn: Nej, för Guds skull! Men en billigare sömmerska?

Frun: Som skulle förstöra hela klädningen. Tack så mycket!

Herrn: Jag tar tillbaka den billiga sömmerskan. Men vi ha ett annat kapitel, fickpengarne — ett stort, obegränsadt område.

Frun: Inte hvad mig beträffar! Kanske du

menar min choklad på konditoriet? Det har doktorn ordinerat. *Droskan?* Då kommer man ju dubbelt så fort och spar mycket tid. För öfrigt har du inte en aning om, hur ofta jag går och att jag tar spårvagnen hvarenda morgon, när jag hälsar på mamma.

Herrn: Verkligen?

Frun: Tror du inte?

Herrn: Jo visst, jo visst!

Frun: Jag har långt före detta försökt att inskränka mina utgifter och sparar allt hvad jag kan. I dag t. ex., när jag gick öfver Grönsakstorget, fattade jag ett heroiskt beslut, ett nästan otroligt —

Herrn: Jag blir rädd, hvad då?

Frun: Blommor är en lyx som jag alltid tyckt om. Nu vill jag afstå därifrån.

Herrn: Nej, min älskade, det kommer icke att ske.

Frun: Hvad menar du? På något sätt måste man börja spara. Från och med i dag blir det sålunda ingen blomsteruppsats på bordet när vi äro ensamma hemma, på sin höjd några blommor i en vas. Och i rummen ha vi bara enkla bladväxter, *Ficus*, *Aralia* o. d. Men om du någon gång känner dig hägad att glädja mig med en bukett *Chrysanthemum*, så genera dig inte!

Herrn: Då kommer pengarna endast ur min ficka i stället för din.

Frun: (Torr). Du måste också spara för din personliga del. Vi måste båda hjälpas åt att ekonomisera.

Herrn: Du talar gyllene ord, kära barn! Tycker du att jag för mina personliga behof gör af med mycket pengar?

Frun: I allmänhet inte — men för cigarrer —

Herrn: Om du önskar, skall jag röka billiga cigarrer.

Frun: Nej, för Guds skull! Men röka mindre. Förresten finner jag de karlar högst osympatiska

som vid hvarje småsak för sig själfva hålla en pinsam öfverläggning, huruvida de skola lägga ut några öre eller icke. Kalkborgerligt! Hellre skulle jag gå klädd i stickade väntar, än tillåta min man vara en smulgråt. Då kunde jag ju hellre spara in hvad de fattiga få.

Herrn: Nej, nej, dina fattiga lämna vi orörda. Men kunna vi inte kunna göra sommaren billigare? Skulle vi inte kunna stanna i staden — hvad tror du?

Frun: Galenskaper, helt enkelt galenskaper! Vår och barnens hälsa! Men låt oss endast fara till vestkusten och ej utrikes.

Herrn: Vore det inte billigare att först hälsa på din moster och sedan mina kusiner.

Frun: För intet pris! Hvarken du eller jag vill dö af ledsnad. . . Och hvad skulle besparingen blifva? Tjänstfolket måste stanna i våningen i staden, under det vi flacka omkring med barnen och guvernanten. Och barnen behöfva sjöluft, det vet du!

— — — —
Herrn: Men på något sätt måste man ju börja, om man vill spara!

Frun (retad). Gör jag annat än spar kanske? Vi kunna väl inte gå omkring och tigga. Man kan utan att ändra sina lefnadsvanor alltför våldsamt spara mycket, om man ej bryr sig om en mängd småsaker. — Lita bara på mig, jag skall spara och det grundligt! Jag skall strax börja. Vagnen har väntat en half timma och *time is money*, som du vet — jag skyndar att taga på mig och fara ut.

Herrn (får plötsligt en idé). Nu vet jag —

Frun: Hvad?

Herrn: Hur man spar. Man är ekonomisk i det stora hela och ger ut det på småsaker —

Frun: (Värdigt). Åh, din — Med dig är det omöjligt att tala om något allvarsamt och viktigt! Alldeles omöjligt! (Lämnar rummet med en axelryckning).
Violet.

HERTIGEN AF WESTMINSTER OCH HANS EFTERTRÄDARE.

Den aflidne hertigen.

Den nye hertigen af Westminster.

I slutet af december afled en af Englands rikaste och därefter till börden mest framstående män, Hugh Lupus Grosvenor, earl of Grosvenor, sedan 1874 förste hertig af Westminster. Han rådde om en stor del af den mark på hvilken det modärna London är bygd, var drottningens öfverhofjägmästare, synnerligen bekant på kapplöpnings-

banan inom och utom England, samt känd för sin filantropiska verksamhet.

Hans efterträdare som förste hertig af Westminster är den aflidnes sonson, den unge lord Belgrave, som blir myndig i mars. Denne säges äfven ha ägt sin farfaders stora passion för ridporten.

Bilden från Java å denna sida ger ett godt begrepp om, hvilka pittoreska scenerier möta turisten på denna rika och intressanta ö, hvilken vunnit en storartad utveckling. Det är allom känt huru storartad den export är, som härifrån bedrifves af socker, kaffe, kryddor, tobak — med ett ord af alla slags kolonialvaror.

De öfriga tre stora Sundaöarne», orneo, Sumatra och elebes, har icke hunnit så långt som Java i fråga om merkantila framsteg, men sitta inne med stora

Vy från Java.

Opiumrökande kineser. (Observera de svenska tändstickorna å hyllan).

resurser och gå med vackra steg framåt. Här är ock ett mycket stort fält öppet för den europeiska företagsamheten, ej minst för den svenska. Den svenska exporten hit af tändstickor, järn, verktyg och redskap har alla utsikter att kunna uppdrifvas.

* * *

En mycket stor och lofvande marknad är, särskildt i fråga om Borneo, guttaperka. Guttaperka är, som bekant, saften af guttaperkaträdets. Detta har under tidernas lopp af infödingarne sköflats och bokstafligen utsugits till den grad, att allvarsam fara uppstått för guttaperkamarknaden.

Infödingarne ha utan tanke på framtiden huggit ner träden för att kunna tillgodogöra sig den värdefulla saften.

Följden har blifvit, att holländska regeringen vidtagit mått och steg för att lära infödingarne att bedriva »guttaperkaodlingen» på ett rationellt sätt. Trädet visserligen »aftap-

Från hamnen i Hongkong.

pas», men med en viss varsamhet, så att det ej dör ut. Tvänne svenskar, hrr Wachenfeldt och artisten Krouthén i Linköping, ämna sig just nu, enligt hvad tidningarne förmäla, till Borneo för att hufvudsakligen göra affärer i guttaperka.

Det lilla Holland skulle ej vara så rikt utan sina präktiga kolonier, hvilka det ock — till skilnad från Spanien — behandlat med all klokhed. Någon direkt pänningvinst af kolonierna har holländska staten väl egentligen icke. Men den indirekta förtjänsten i följd af de stora förmögenheter, som hopas genom kolonialhandeln, kan

ej sättas högt nog. Utan fara för öfverdrift torde man kunna säga, att i intet land finnes proportionsvis så mycken rikedom samlad som

Kinesisk afrättning.

(Möjligen är bilan af svensk tillverkning, enär dylika exporteras från Bofors bruk.)

i Holland. Och för denna har det sina kolonier att tacka, hvilka äro den stora källan till det lilla landets allmänna välmåga.

Kina betraktas i Vesterlandet som ett kuriosum och kineserna nästan som en sorts »människoapor»! Att Kina är det mest ursprungliga och originella land i fjärran östern, är visserligen sannt. Det hvilat ock sedan århundraden under förbannelsen af en skningslös, utsugande hög ämbetsmannaklass, hvilken på allt upptänkligt sätt skinnar staten och de enskilde. Det urgamla skattesystemet — ett »system» för så vidt *plundrandet* är satt i system — omöjliggör hvarje anmärkningsvärd utveckling af merkantilt och industriellt lif. Staten suger ut medborgarne och de höga ämbetsmännen suga ut staten. I dessas fickor hamnar lejonparten af »allmänna medel». Detta gäller bl. a. i fråga om de anslag som beviljas till restaurerandet af den stora muren kring Peking. Den mycket omtalade *Li-Hung-Chang*, hvilken ömsom plägar vara i onåd samt beröfvas titel och egendom och ömsom utnämnes till vicekonung (f. n. är han visst det senare!), lär vara en af de mera notoriska virtuoserna i fråga om att rikta sig på det allmännas eller enskildes bekostnad. Den kinesiska handelsnäringen ligger ännu i sin linda. Här, såväl som i industrien, dominera tyskarne, hvilka bäst förstätt att lämpa sig efter förhållandena. Som bekant, finnes det äfven en svensk marknad i Kina

Li-Hung-Chang och hans aflidne broder.

(af järn, stål och papper), hvilken man nu börjat tänka på att drifva upp med kraft. Skall detta lyckas, måste våra intressen därute tillvaratagas af en med energi och kompetens utrustad person. Den europeiska konkurrensen i Kina är oerhördt stor och växer med hvarje år.

Att kinesen saknar fosterlandskärlek, är ej så underligt. Han kan i allmänhet aldrig få det sämre än i sitt eget land — och hvem skulle ha lärt honom att älska det!

Kineserna äro emellertid intet dåligt soldatmateriel. Detta bevisas bäst af den lilla armékår å 5,000 som uppsatts i Hankow af tyska officerare. Denna kår beskrifves af fackmän som synnerligen duglig.

En af bilderna visa kinesiska kvinnor i gapstocken, hvilket gamla straff ännu är i bruk därute. Detta straff ådömes endast infödda personer och anses högst nesligt. För en del år sedan inträffade det att en utländing blef ådömd detsamma för snatteri. Detta lär vara ett alldeles enastående fall. Delinkventen var svensk, men var ej i stånd — i följd af lång bortovaro från hemlandet — att bevisa sin nationalitet så nöjaktigt, att svensk-norske generalkonsuln i Shanghai ansåg sig kunna skydda honom. Saken väckte på sin tid ett mycket pinsamt uppseende.

* * *

I hopp att våra läsare med intresse följt oss på denna färd avsluta vi härmed denna serie resebilder. Inom kort skola vi bege oss ut på en ny tripp till Orienten.

Kinesiska kvinnor i gapstocken.

BRÖDERNA VON SCHWERINS MINNE.

Philip von Schwerin.

Wilhelm von Schwerin.

|| Innan bröderna Philip och Wilhelm von Schwerin, af hvilka den senare är *den femtonårige hjälte, som Runeberg besjög*, gingo ut i finska kriget år 1808, lät deras fader, prosten greve F. B. von Schwerin, professor Westin måla en tafla som föreställer de båda brödernas afsked från hvarandra. Denna tafla eges nu af kaptenen greve Philip von Schwerin, äldste sonen till ofvannämde Philip von Schwerin. Den reproduktion, som här återgifves, är nyligen tagen af fotograf Carl M. Olsson i Göteborg.

NILS PERSONNE.

Dramatiska teaterns nuvarande egentlige styresman fyller den 15 dennes 50 år och kommer med anledning därpå att hyllas af vänner och kamrater. De som lärt sig uppskatta den betydande insats den nu på lifvets höjdpunkt stående konstnären gjort i vårt sceniska lif vilja gärna deltaga i hyllningen. I denna afsikt ha ock dessa rader tillkommit.

Nils Personne har ej hört till dem, som genast i början af sin bana likasom på lek spelat sig in i allmänhetens gunst. Den unge Upsalastudentens sceniska anlag hade väckt mindre vanlig uppmärksamhet på nationssalarna och amatörsspektaklen — ej underligt då, att han tog steget fullt ut, och i likhet med berömda förebilder, en Johan Jolin, Svante Hedin, Knut Almlöf, Gustaf Fredrikson, på allvar beträdde »de bräder, som föreställa världen». Men att den banan, hvars rosenskimmer öfvar så stark lockelse på den unges fantasi, kan ha sina hvasst stingande törnen, fick äfven han erfara. Den säkerhet, som redan från början präglade hans uppträdande, vittnade mer, tyckte man, om själförtroende än om ursprunglig begåfning — i själfva verket var också Personne under sin första tid alltför bunden af en viss öfverlägsen skådespelares manér för att på något starkare sätt kunna göra sin egen talang gällande. Småningom lyckades det honom dock att allt mera frigöra sitt spelsätt och att förläna de unga eleganter, han fortfor att framställa, drag af en komisk fantasi, som var hans egen. Vägen till denna själfständighet gick från Fredriksons område öfver Svante Hedins, med hvilken senare han i själfva verket

har långt mer andlig slägtskap. Hans *Duval* i »Duvals skilsmessa» kan gälla för hans mest typiska och lyckade uppgift inom denna sfer.

Men samtidigt försiggick hos honom en djupare utveckling. Framställaren af de unga snobbarne och de ytliga salongskavaljererna vardt en *karaktärsskådespelare* af rang. Redan hans *Arv* i

»Henrik och Pernilla» var i detta afseende en anmärkningsvärd prestation; och i skapelser sådana som *narren* i »Konung Lear», *Joseph Surface* i »Skandalskolan» m. fl. tog han än mer afgjordt ut steget. De senare åren ha lämnat oss allt flera prof på en i denna riktning allt mer utpräglad och djupgående förmåga. Hans *bydomare Adam* i Kleists ypperliga, af honom själf öfversatta komedi »Den sönderslagna krukan» var sålunda en i allo präktigt utdanad karaktärsbild, och hans drastiska *Malvolio* i »Trettondagsafton» och hans lika öfverdådigt komiske som fint utmejslade *grefve Skytt* i »Gurli» har ju allmänheten ännu i friskt minne. Flere andra roller, som ej stanna långt bakom dessa, skulle här kunna

Nils Personne.

nämnas. Varmt nitälskande för ett värdigt upprätthållande af den scen han tillhör har Personne därtill bidragit med förträffliga öfversättningar från, förutom Kleist, Schiller (»Kabal och kärlek») och Lessing (»Emilia Galotti» — ännu ej uppförd). Hans egen intendentstid har likväl hittills ej lämnat de goda resultat, hvarpå man ansett sig kunna hoppas — beror manne detta, förutom af afgjordt ogynnsamma konjunkturen, på att han ej eger fullt fria händer?

J. A. R—m.

EN KYSS.

Af J. H. ROSNY.

Från franskan för HVAR S DAG.

Det var en förtjusande vacker plats, rik på grönska och vällukt. Vid hafskanten vuxo smäckra furor, i hvilka solen stänkte darrande silfver. Längre upp stodo alm och ask och långa rader af asp. Och lik Eden, en stor, härlig park, ur hvilken ett gammalt mossbevuxet hus, som låg doldt bland vildvin och murgröna, tittade fram.

Jag hoppade af min cykel och satte mig vid trädgårdsmuren. Jag betraktade tankfull den vackra hösthimlen, då en port i muren öppnades. Ett ögonblick förut hade jag hört ett skrapande och ett knarrande och sett mig om. Jag fick se det mest hänförande en mänsklig varelse öfverhufvud kan se: en skön, ung kvinna, med ljus, glänsande hår och klädd i lätt, hvitt tyg, hvilket likt sjöskum föll i vågor kring henne.

Med rytmiska steg gick hon till min cykel, stannade och betraktade den med en i ögonen fallande noggrannhet. Hennes vackra ögon lyste alltmer af förtjusning.

Hennes närvaro försatte mig i en darrande oro. Var det platsen, den gåtfulla uppenbarelsen eller denna hemlighetsfulla känsla, som gör oss mottagligare för det sköna och för kärlekens fröjder? Jag var ovanligt upprörd. Aldrig hade en kvinnogestalt gjort ett sådant intryck på mig. Jag betraktade henne under tystnad, ur stånd att säga ett ord.

Det var hon som talade först. Hon fäste sin leende blick på mig och sade:

»Anser ni det omöjligt, att maskinerna till slut få en själ? Jag kan ej värja mig för den tron att människan med tiden skall gjuta lif i de föremål hvaraf hon begagnar sig. I det att hon gör dem allt fullkomligare och finare, förlämnar hon dem till slut något af sitt eget väsen.»

Jag hörde förvånad på henne, förtrollad af hennes röst, som var så älsklig som sorlet af vattnet från gletschern, hvilket är så fint och rent som intet annat.

Hon skrattade och fortfor:

»Ni tycker troligen, att jag talar något metafysiskt. Men hela min familj har anlag åt det hållet. Min far undervisar i *Collège de France* och alla mina bröder äro idealister.»

Plötsligt blef hon allvarsam. Hennes glänsande, hafsglöna ögon fördunklades af den djupaste melankoli. Och hon suckade:

»Jag har tråkigt. I detta gamla hus går tiden förfärligt långsamt. Mina sällskapskamrater äro fjollor, husfrun är sträng och dum. Jag skulle vilja flyga därifrån på er stålhest, långt bort — ända till horisonten, till Ardennerna, där jag är född.»

Hon talade som i en dröm. En mystisk värme fyllde min själ. Plötsligt fick jag denna intensiva förnimmelse af lifvets förgänglighet, som emellanåt kan gripa oss. Allt syntes mig fåfänglighet, utom denna lilla purpuröda mun, denna förtrollande röst och dessa ögon, hvilka voro fyllda af det gångnas, det närvarandes och framtidens skönhet.

»Låt mig ett ögonblick njuta af den glädjen att lätta min tryckande tillvaro», sade hon.

Hennes lilla nervösa hand hade fattat styrstången. Utan att svara, lydig som en riddare sitt

hjärtas drottning, reste jag upp maskinen och hjälpte den lilla fén att flyga därifrån. Med en djup och glad suck for hon sin väg och om fem minuter var den sköna gestalten försvunnen vid horisonten.

Hur länge satt jag orörlig och väntade på henne? En timma? Två timmar? — Jag vet inte! Solen hade sjunkit ned i oceanen som ett stort rödt världsklot — —

Emellertid hade det blifvit oroligt i huset bland vildvinet och murgrönorna. Folk sprungo under höga rop omkring i trädgården. Plötsligt kommo två män ut genom porten, två resliga karlar med tjocka nackar och jättenävar. Den ene sade till mig:

»Herrn har väl inte sett en ung, hvitklädd flicka passera förbi?»

»Det är en svagsint, som rymt ur asylen», tillade den andre.

»Hon må vara svagsint eller ej», tänkte jag, »jag förråder henne icke.»

Och jag svarade: »Jag har inte sett någon.»
De båda männen aflägsnade sig.

* * *

Tiden led. En envis, men icke oangenäm trötthet höll mig orörligt fångslad vid stället. En mjuk, hvit, opallysande måne hade lagt sig i molnens fjäderbädd. Den drog sig långsamt och vällystigt in i den, liksom mina tankar.... Plötsligt hörde jag en klocka pingla, en ljus gestalt blef synlig — den svagsinta förtrollerskan hade kommit tillbaka. Halfhögt sade hon till mig:

»Jag visste, att ni tåligt skulle vänta på mig. Jag såg det på er blick. Och min färd öfver kullar och genom dalar var så skön som fogelns flykt måste vara.... Nu måste jag återvända till mitt ensamma lif....

Och helt tyst tillade hon:

»Och till mitt vansinne!»

Därpå sade hon med ett förtjusande, resignerad leende:

»Jag har kännit på mig, att ni älskade mig. Och när aftonvinden susade, då visste jag, jag skulle blifvit lycklig i er famn, ty de gamla folken och vildarne ha rätt, när de ge de svagsinte ett dubbelt ansikte.»

Hon tystnade. I månens strålar, som begjöto henne, såg jag hur hon rodnade. I sorgsen ton sade hon:

»Blunda!»

Hon lade sina små svala händer öfver mina ögon, och jag kände en ljuf, blyg kyss på mina läppar. Därpå yttrade hon ännu:

»Det var min enda kyss af kärlek. Jag skall aldrig kyssa någon man mer. Aldrig mera skall jag i denna världen njuta kärlekens lycka.»

En minut därefter var hon försvunnen. I långa timmar satt jag i drömmar vid det brusande hafvet. Ack, sådana tankar kunna ej drömmas till slut på tusen år!....

DEN SJUNKNA ÅNGAREN "BORE".

Sistlidne nyårsaf-
ton inträffade i
Stockholms skärgård
ej mindre än tre sjö-
olyckor, hvilka dess-
bättre ej vållade för-
lust af människolif.
Den materiella skad-
an var däremot gan-
ska betydlig.

Den allvarsam-
maste olyckan drab-
bade finska ångaren
»Bore», en af de mo-
därnaste och vackra-
ste passagerarefartyg
som trafikera hufvud-
staden. Den tillhör
ångfartygsbolaget

»Bore» i Åbo och
byggdes 1897 i Hel-
singör. Den kostade
— 450 reg.-tons stor
— 368,000 kr. och
har gjort en resa i
veckan mellan Åbo
— Mariehamn — Got-
land. Befålet fördes
af den för sin rådigh-
het och erfarenhet
från mångårig verk-
samhet å denna trade
kände kapten A. Rusko. Men
när »olyckan är framme»,
drabbar den ock den mest
bepröfvade.

Närmare 50 passagerare —
däraf hälften damer —
voro ombord på »Bore»,
alla naturligtvis angelägna
att komma i land före års-
och sekelskiftet. Tjock dimma
hade hela tiden fördröjt re-
san och strax efter kl. 9 på
söndag afton törnade ångaren,
trots all försiktighet, på det
s. k. Kapellgrundet. Befälets
rådighet lugnade passagerar-
ne, hvilka utan panik togo
plats i räddningsbåtarne,
som roddes till Riddersholm,
där man med största vän-
lighet tog hand om de skepps-
brutna.

BORE med den från S:t Petersburg återvändande deputationen till czar Nicolai.

Vid middagstiden på nyårsdagen
gled ångaren af grundet och sjönk,
så att den nu tros ligga på 35
famnars vatten, delande samma öde
som »Södra Sverige», hvilken ångare
dock, som bekant, upp-
togs och nu plöjer vägen rundt
södra Sverige, elegantare än någonsin.

Bland passagerarne å »Bore»
märktes ryske ministern Bützows
fru, hvars många koffertar med
toiletter o. s. v. hamnat på sjö-
botten. Af de något öfver 40
postsäckarne kunde endast 4
bärgas.

Huruvida »Bore» skall kunna
upptagas, är ännu svårt att säga.
»Södra Sveriges» räddare,
ingenjör Waller, lär emellertid
ha erbjudit sin hjälp.

TVÅ INTRESSANTA FRIMÄRKEN.

Världens nordligaste postroute
är Tromsö—Spetsbergen, på
hvilken under de senaste åren ett
icke ringa antal postförsändelser
befordrats. Det torde säkert in-
tressera mången att veta, hurudana
de frimärken se ut, som användas
vid denna i sitt slag enastående
postbefordring. Tiöresfrimärket är
chokladbrunt och tjuguöres-
märket karmosinrött. För öfrigt

visar illustrationen så noga som
möjligt denna filatelistiska kuri-
ositetens utseende.

Bilden är tagen efter tvenne
frimärken, som ägaren på sin tid
erhöll af kapten Zachau, vid ångaren
»Virgos» hemkomst från 1896
års Andrée-expedition — något som

ju gör märkena ännu intressantare.

GULDTÖRSTENS OFFER

Af S. H. MERRIMAN.

Översättning för Hvar 8 Dag.

I hvarje nummer lämnas ett kort sammandrag af följetongens innehåll allt ifrån dess början.

I första kapitlet omtalas professor von Holzens i Haag besök hos en döende, af hvilken han köper för tusen gulden ett dyrbart recept. När den sjuke dragit sin sista suck, stoppar professorn pängarne tillbaka i sin plånbok. I andra kapitlet sammanträffa den från Indien som segrande hjälte återvändande major White och en gammal bekant till honom, Tony Cornish, en modärn man ur societeten. De följas åt till den senares onkel, lord Ferriby, där de finna husets unga dotter, miss Joan, strängt upptagen med arbete för ett välgörenhetsföretag till fromma för manufakturistbiträden. Miss Joan omtalar lordens senaste välgörenhetsprojekt, en stor internationell affär med mål att lindra malgamitarbetarnes svåra lott. Vid en »at home», hos Ferribys främlägger lorden i tredje kapitlet sin plan. Som medlemmar af direktionen antagas med acklamation lorden, Tony Cornish, major White, upphöfsmannen till projektet mr Percy Roden och professor von Holzen.

I fjärde kapitlet gör en enka mrs Vansittart i det gamla diplomathotellet »Vieux Doelen» i Haag bekantskap med mr Percy Roden, för hvars projekt hon visar sig lifligt intresserad. Detsamma går ut på att samla alla malgamitarbetare och bygga en fabrik åt dem, i afsikt att förse hela världen med malgamit, ett för papperstillverkningen oundgängligt ämne. Fabriken skall förläggas till dynerna i Holland.

Femte kapitlet beskriver malgamitarbetarnes ankomst dit med Cornish som vägvisare. Cornish sammanträffar här med Roden och båda företaga en inspektion af fabriken och bostäderna. De förevisa inrättningen för en mängd inbudna tidsningsmän, hvarpå Cornish följer med hem till Roden, där de mottagas af dennes syster.

I sjunde kapitlet läses en interiör af malgamitkontoret i London, där Cornish och lorden sköta »affärens». Där afhållas äfven små soiréer, vid hvilka en ung mr Rupert Dalkyn och en enkefru, mrs Courteville, voro bland de mera aktiva gästerna.

Efter ett sammanträffande mellan miss Roden och mrs Vansittart i dennas hem följer en scen från malgamitkolonien. Roden och Holzen äro närvarande vid en malgamitarbetares dödsbädd.

I nionde kapitlet mötas hos mrs Vansittart miss Roden samt hrr Cornish, Roden och von Holzen. Därpå vidtager ett direktionssammanträde för malgamitbolaget, med lord Ferriby som ordförande. Man beslutar sätta företaget på aktier, hvaraf hvarje arbetare får en. — Cornish och mrs Vansittart sammanträffa på en morgonpromenad i Haag, hvarvid hon slugt försöker utleta hans hjärtas hemlighet. — Därpå träffa vi Cornish på besök hos en rik City-man, mr Wade, på dennes landtställe. Hans dotter Marguerite har hämtat Cornish vid stationen.

(Forts från n:o 15).

Marguerite ordnade omsorgsfullt tömmanne och höll piskan i en passande bäge omedelbart framför ansiktet på sin följeslagare.

»Jag håller på att lära mig köra», sade hon och lutade sig förtjust ned från sin höga plats. »Och pappa inbillar sig, att eftersom den här unge herrn är något groft byggd, är han också stadig, men det är ett fullkomligt misstag. Se så ja! Förbjudet att gå i gräset. Körande anmodas att hålla sig till — — Så där ja —» hon halade tills hon lyckades få ponyn från dikesrenen upp på vägen igen.

De hade nu höga gärdesgårdar å ömse sidor om vägen och voro tvungna att åka något lugnare.

»Jag är mycket glad, att du kommit, kan du förstå», passade Marguerite på tillfället att försäkra sin gäst. »Här är gräsligt långsamt emellanåt, det skall jag säga dig, och så skall ditt besök muntra upp pappa litet. Han är inte lätt att handskas med. Jag hade göra en hel vecka, innan jag lyckades få den här hästen. Hans stora vurm är att få tag i någon att gifva bort mig med. Han betraktar mig som någon sorts kapital, som skall placeras eller anbringas, eller hvad det kallas, någonstädes. Det var en ung skotte här för ett par veckor sedan. Jag har glömt hans namn redan. John — eller något dylikt — Fairly. Ja, så var det. John Fairly af Auchen — eller hvad det var. Att vara John Fairly af Auchen, etcetera — tycks vara för mer än den styfvaste grefvetitel.»

»Sade John det själf?» frågade Tony.

»Ja, och han borde väl veta det bäst, eller hur? Men det var det som gjorde, att jag höll mig på min vakt. När en skotte börjar tala om, hvem han är, så lyd mitt råd och drag öronen åt dig.»

»Det skall jag», sade Tony.

»Och när en skotte börjar tala om, hvad han har, så kan du vara säker på att han vill ha något mera. Jag vädrade genast ugglor i mossen. Jag talade sedan inte till honom på hela aftonen, och om jag sade ett ord, var det med skotsk dialekt — bara den minsta lilla brytning, förstår du —

ingenting riktigt, bara lagom för att låta honom veta, att hans Auchen, etcetera, inte gick i mig».

Hon tycktes ej ännu hafva kommit till klarhet med frågan, huruvida lifvet är en munter fars eller det fruktansvärdaste allvar. Och när man betänker, att äldre hufvuden än hennes äro lika kloka, vill väl ingen klandra henne härför!

Då de på inkörsvägen nalkades den röda villan, fingo de se mr Wade promenera i trädgården. Gula sandgångar och pryddiga gräsplaner utgjorde hufvudpartierna i densamma. April var nu nära sitt slut, och smala lister med röda tulpaner stodo på »gif akt» längs blomsterrabatterna. Icke en stjälk, som ej var på sin plats. Man kunde nästan misstänka, att de blifvit exerceerade af en strängt pedantisk trädgårdsmästare. Åsynen af ett hederligt ogrässtrå skulle nästan ha varit en lisa för ögat. Öfver det hela hvilade förbannelsen af för mycket trädgårdsmästeri och för litet natur.

»Åh», sade mr Wade och räckte fram en stor hvit hand. »Jag inspekterar min trädgård, som du ser, och om du tittar bortåt MacPhersons, skall du få se, hur han noga ger akt på mig. Jag betalar honom ett hundra tjugu pund, och han vet mycket väl, att det är för högt tilltaget».

»A propos», sade Marguerite allvarsamt, »vill du säga MacPherson, att vi flytta om en månad, ifall han räknar persikorna i år, som han gjorde i fjor».

Mr Wade skattade och lofvade henne friare händer i detta afseende. De promenerade omkring i den pryddiga trädgården, tills det var tid att kläda sig till middagen, och Cornish såg tillräckligt för att känna sig öfvertygad, att mr Wade mellan banktimmarne hade full sysselsättning i egenskap af Marguerites far.

Denna unga dam kom ned, när middagsklockan ringde, i en hvit klädning lika fraiche och flickaktig som hon själf, och under den ganska långa och litet ceremoniosa middagen underhöll hon sin gäst ganska lifligt. Först när hon lämnat herrarne vid deras vinglas, vid hvilka mr Wade på gammaldags

sätt gärna ville sitta kvar, satte mr Wade på sig sin allvarliga affärsmin. Han fingrade tankfullt på glaset, som om han tvekade, icke om samtalsämne, men om lämpliga sättet att inleda en redan öfverränt tänkt fråga.

»Minnes du ej din mor?» frågade han plötsligt.
»Nej, hon dog, när jag var endast två år».

Mr Wade nickade och smuttade långsamt på sitt portvin.

»Märkvärdigt», sade han efter en paus, »att det där barnet är så slående likt din mor vid aderton år — just den tid, då jag först lärde känna henne. Kanske det bara är inbillning, ehuru jag annars ej brukar hafva öfverflöd på den varan. Kanske äro alla flickor lika vid den åldern — någonting ungdomsfriskt och optimistiskt, som nästan kommer en att tappa andan. Huru det nu är, påminner hon mig om din mor.»

Han afbröt sig och såg på Cornish med sitt lugna och litet betänksamma leende.

»Jag var en gång kär i din mor», sade han helt öppet. »Men omständigheterna voro emot oss. Din far var en yngre broder till en lord, som du vet, och sådant betydde mycket i Clapham på den tiden. Jag sörjde mycket en tid, men nu har jag naturligtvis kommit öfver det för länge, länge sedan. Sentimentalitet och tolf lispund passa inte ihop, som du vet». Den store mannen drog långsamt till sig vinkaraffen. »I din far fick hon sedan den bästa make — en treflig och glad pojke — och jag var hans marskalk, kommer jag ihåg. Det var vid den tiden — jag var då ungefär vid din ålder — som jag började med allvar taga itu med mitt arbete. Förut hade jag varit litet ostadig af mig. Och intresset för mitt arbete har räckt till den dag i dag är. Och tro mig, Tony, att göra pangar skulle vara det högsta intresse, man kunde hafva i lifvet, om man bara visste, hvad man sedan skulle göra af dem.» Bankiren hade, medan han talade, ätit en kax, och nu sopade han med lillfingret ihop smulorna från alla sidor i en allt mindre cirkel, tills de slutligen bildade en liten hög på den hvita duken. »De hoppa sig», sade han långsamt, »hög på hög. Och när allt kommer omkring, kan man endast äta och dricka det bästa, som finns att få, och det bästa kostar så litet — blott en droppe i oceanen». Han räckte Tony vinkaraffen, medan han talade. »Sedan gifte jag mig med Marguerites mor några år därefter, när jag redan var en medelålders man. Hon var, som du vet, enda dottern till — banken».

Och detta tycktes vara allt, som fanns att säga om Marguerites moder.

Tony Cornish nickade på sitt hastiga och sympatiska sätt. Mr Wade hade aldrig förr berättat detta för honom, men antagligen hade Tony från andra källor erfarit ett och annat. Hans min utvisade lifligt intresse, men han gjorde inga frågor som hans värd ej skulle kunna känna sig benägen att besvara. Antagligen insåg han fullkomligt, att detta ej var ett öfverlagdt förtroende, framlockadt af ögonblickets stämning, ty som mr Wade skruttit af, var han ingen känslomänniska utan en enkel, rättfram affärsman, som teg, om han ej menade något med hvad han sade. I det fallet är det skada, att så få likna honom.

»Vi ha alltid varit ganska goda vänner, du och jag», fortsatte bankiren, »ehuru jag vet, att vi ej äro af samma slag. Jag är affärsman, du är aristokrat. Men under din minderårighet och sedan, när vi gjorde upp våra räkenskaper, då du blef myndig, och allt sedan, ha vi kommit öfverens.»

»Ja», svarade Cornish och rörde otåligt på foten, som han höll under bordet.

Det var ej svårt att inse, hvart allt detta syftade, och mr Wade var också allt för inbiten engelsman för att längre gå som katten kring het gröt.

»Jag har ingenting emot att låta dig veta, att jag kommit ihåg dig i mitt testamente», sade han.

Cornish bet sig i läppen och sköt ifrån sig vinglasen. Och det är möjligt, att mannen utan sentimentalitet förstod hans tystnad.

»Jag har ofta tviflat på, hvad man berättat om dig», fortsatte den äldre mannen. »Du har utan tvifvel fiender — du, som alla andra — och du har kanske för litet frågat efter, hvad världen säger. Om du tillåter mig, skulle jag gärna vilja säga, att jag ej tänker sämre om dig för det.»

Mr Wade sköt karaffen till honom tvärs öfver bordet, och sedan Cornish fyllt sitt glas, drog han den åter till sig igen. Det är underbart, af hvilken stor nytta ett halffylt vinglas kan vara, om också blott att stirra på, när man har svårt att se åt annat håll.

»Du kommer ihåg, att jag för sex månader sedan talade med dig i en personlig angelägenhet», sade bankiren. »Jag frågade dig, om du hade tänkt på giftermål ännu och föreslog någonting liknande delägarskap i firman, om detta kunde på något sätt främja dina planer.»

»Ett sådant anbud glömmar man ej», svarade Cornish.

»Jag frågade dig, om — om det var Joan Ferriby».

»Ja, och jag svarade, att det ej var hon. Det där är idel prat, som vi båda två mycket väl ha reda på och ej fråga efter ett dyg».

»Således ej hon», sade mr Wade och drog med dessertknifven upp streck på bordduken, som om han hade ett balanskonto framför sig och höll på att göra upp slutsummorna.

»Du är en man af värld, du är begåfvad och du har fruntimmerstycke liksom din far. Himlen allena vete, hvad sådant beror på; jag begriper det ej!» Han tystnade och betraktade noga sin gäst, liksom för att söka upptäcka detta obegripliga något. Därpå gjorde han med hufvudet ett tecken mot dörren till salongen, hvarifrån man tydligt hörde Marguerite spela en melodi ur sista operetten för säsongen. »Detta barn», sade han, »vet inte mer om lifvet än en fågelunge. En man som jag — på tolf lispund — måste tänka på att göra upp sin räkning med världen när som helst. För dig ligger fältet öppet, ty tro mig på mitt ord att du kommer in som förste man. Min egen erfarenhet af lifvet rör visserligen mest affärer, men jag är ganska viss om, att den förste man, en kvinna frågar efter, är också den hon hela lifvet kommer att bry sig om, om hon också aldrig skulle återse honom mera. Jag säger det ej som någon lockelse, men jag har ingen orsak att dölja för dig, att Marguerite får ett hundra femtio tusen pund, icke vid min död utan på sin bröllopsdag». Mr Wade tystnade och smuttade åter litet på sitt förträffliga portvin. »Förhasta dig ej», sade han. »Tag tid på dig. Tänk noga öfver, hvad jag sagt. såvida du ej redan öfvervägt saken och kan säga ja eller nej med detsamma.»

»Det kan jag».

Mr Wade lutade sig tungt framåt med ena armen på bordet.

»Nå!» sade han. »Ock ditt svar?»

»Det är nej», svarade Cornish enkelt.

Bankiren strök sig med servietten öfver läpparne och var ett ögonblick tyst. Därpå reste han sig från bordet med ena handen ännu på vin-
karaffen, såsom hans gästfria vana var.

»Låt oss gå in i salongen då», sade han.

TRETTONDE KAPITLET.

*»Lycklig den som ej behöfver
offra någon för sin plikt».*

»Du vet», sade Marguerite morgonen därpå, när hon och Cornish sakta redo tillsammans på den sandiga vägen i den skuggiga furuskogen, »du vet, att pappa är en gammal naiv och rättfram raring — men han förstår sig ej det minsta på kvinnor».

»Och kallar du dig en kvinna nu för tiden?» frågade Cornish.

»Det kan du slå vad om. Sätt upp dina gråa hår, om du har lust. Jag ser dem nog. Där nere på ena sidan».

»De finnas nere på båda sidorna och uppe på hjässan med -- min goda -- kvinna. I hvad afseende är det, som din far ej förstår dig?»

»Att börja med anser han det nödvändigt att ha miss Williams här för att sköta hushållet, som förklade för mig och för att lägga sig i allting, som om jag inte kunde sköta det själf. Du har inte sett miss Williams — o, du store! Hon har farit till Cheltenham på en dag, och du må väl prisa din lyckliga stjärna. För det andra är pappa förtvifladt ängslig att få mig gift. Han är jämt i farten för att finna antagliga partier och inbjuder lofvande unge män till middag samt att stanna öfver natten — det är därför du kommit hit. Det tviflar jag ej det allra minsta på. Men ännu har inte något parti bestått profvet. Stackars lille gubbe, han tror att jag inte genomskådar hans afsikter.»

Cornish skrottade och tittade på Marguerite Han undrade i sitt sinne, liksom så många män före honom undrat, huru det kommer sig, att kvinnan tycks börja lifvet med nått upp lika mycken världserfarenhet, som vi män lyckas förvärfva mot slutet af ett långt lif. Marguerite yttrade sig med en viss vårdslös säkerhet och vanligen kom hon sanningen ganska nära, då däremot en ung man vid hennes ålder eller till och med tio år äldre, om han ligger för det didaktiska, utbreder sig öfver lifvet och människonaturen med en okunnighet om bådadera, som är förfärande.

»Men jag vill inte alls gifta mig», sade Marguerite plötsligt på sitt förra barnsliga, men på samma gång allvarliga sätt. »Hvad skulle det tjäna till att gifta sig?»

»Ja, till hvad?» upprepade Cornish.

»Nå ja, om pappa ansätter dig — i fråga om mig, menar jag — när han är färdig med sin gamla *Times* — innan dess är det ingen fara, ty *Times* är hans första tanke i lifvet — så kan du gärna vara god och snoppa af honom. Vill du det?»

»Det vill jag visst.»

»Lofvar du det?»

»På min heder.»

»Bravo. Säg mig nu en sak — sitter min hatt rätt?»

»Cornish försäkrade henne, att den gjorde det, och därpå talade de om annat, tills de kommo till ett dike, som syntes synnerligen lämpligt för några utlofvade lektioner i hoppning.

Hon var förbrillande ombytlig, ena stunden barnslig och den andra öfverklök — än en tanklös flicka och än en erfaren kvinna, som föreföll att äga djupare kännedom om denna ondskans värld, än det kunde vara möjligt. Hennes färg kom och gick — till och med ögonen tycktes skifta. Cornish tänkte på att detta var det öppna fält, som Marguerites far hade bjudit honom, och kanske tänkte han också på de ett hundra femtio tusen pund, som lågo gömda under en så fager yta.

Vid hemkomsten funno de mr Wade sittande på den glastäckta verandan, fördjudad i sin *Times*. Det var lördag, då bankiren tog sig en fridag, och Cornish hade beslutat att ej återvända till staden förrän vid middagstiden.

»Kom hit», ropade han, »så skall du få en cigarr och en tidning».

»Och kom ihåg», tillade Marguerite, som stod där så smärt och flickaktig i sin riddräkt, »snoppa bara af honom!»

Hon stod på tröskeln och tittade öfver axeln med en nick åt Cornish, medan hennes friska läppar voro lätt uppdragna af ett gladt och hemlighetsfullt leende.

»Läs det här», sade mr Wade allvarsamt.

Men mr Wade var alltid allvarsam — var klädd i allvar och bonjour hela dagen — och Cornish tog därför helt likgiltigt emot tidningen. Han sträckte ut benen och tände sin cigarr i god ro, och därpå kastade han lugnt blicken på den spalt, som hans värd utpekät för honom. Rubriken var: »Kris inom pappersmarknaden! Malmgaitringen.»

Det tog fulla tio minuter, innan Cornish åter lyfte sina ögan från tidningsbladet, men när han ändtligen såg upp, fann han, att mr Wade betraktade honom med lugn och tålig blick.

»Det där blir jag inte klok på», sade han skrottande.

»Jag skall förklara saken för dig», sade mr Wade, som i sin egen värld hade rykte om sig att kunna tala rent språk, när så behöfdes.

Det påstods till och med, att denne korpolente och välmående man med kallare blod än någon annan vid Lombard Street, kunde säga en karl rätt i ansiktet, att han var en skurk.

»Hvad som har händt är ingenting annat, än hvad man längesedan kunnat förutse», sade han, i det han långsamt vek ihop *Times'* annonsbilaga. »Världen har på senare år sjunkit ned till ett tillstånd af olidligt känsloljunkt. Det började i East End. Tusentals sentimentala välgörenhetsföreningar hafva underhållit rörelsen. Jag är, som du vet, en rättfram man — en affärsman, Tony, ända ut i täspetsarne». Här sträckte han fram en fot i en bred, tvärskuren sko och betraktade den helt eftertänksamt. »Hälften af edra utmärkta barmhärtighetsverk och föreningar för välgörande ändamål, i hvilka du och Joan Ferriby och — du får ursäkta — den där åsnan Ferriby äro inblandade, äro visserligen ej precis ohederliga, men ej långt ifrån. Vissa personer, som ej ha minsta rätt därtill, stoppa annat folks pängar i sina egna fickor. Det var visserligen narrars pänningar — och en narr och hans pänningar skiljas snart åt, som hvar man vet — men det förbättrar ej saken. En narr skiljer sig icke alltid från sina pänningar af bästa skäl, men det är också af föga vigt härvidlag.

(Forts.)

Under denna rubrik kommer HVAR 8 DAG att bringa fotografier af personer, hvilkas drag af en eller annan anledning äro af aktuellt intresse. Vi äro tacksamma för våra ärade läsares medverkan till fyllande af denna afdelning och ersätta med största nöje eventuella kostnader.

Joh. Gust. Almquist. †

Nyårsdagen afled i Jönköping domänintendenten i Jönköpings län, sekreteraren i samma läns hushållningssällskap f. d. ledamoten af riksdagens Första kammare, läroverksadjunkten fil. dr John Gustaf Almquist f en ålder af 58 år. Dödsorsaken var hjärtlidande, hvilket på kort tid brutit den till utseendet förut så lifskraftige och starke mannen.

Almqvist var son af d. v. apologisten vid Jönköpings läroverk, sedermera prosten och kyrkoherden i Hakarp af Vexjö stift fil. dr Per August

Almqvist och hans maka Carolina Printzensköld. Han föddes i Jönköping den 1 juni 1841, tog 1864 filosofie-kandidatexamen och promoverades året därpå till filosofie doktor. Förstnämnda år blef Almquist adjunkt i matematik, fysik och modersmålet vid Jönköpings elementarläroverk. Han tog tjänstledighet från adjunksbefattningen, då han 1878

förordnades till domänintendent i Jönköpings län.

Under åren 1892—1899 var Almquist ledamot af riksdagens Första kammare såsom vald af Jönköpings läns landsting. Efter 1899 års riksdagslut afsade han sig mandatet.

Under flere år var A. sekreterare i Jönköpings läns hushållningssällskap. Han var riddare af Vasa- och Nordstjerneordenarne.

En snabb uppfattning af såväl personer som situationer i förening med en betydande arbetsförmåga gjorde den aflidne till en aktningvärd personlighet. Hans öppna väsen röjde en manlig karakter. Den godlyntighet, som han visade i förtroligare lag, bidrog ock att öka vännernas sympati.

Axel Christian Bergh. †

Lasarettsläkaren i Gäfle medicine hedersdoktorn och filosofie doktorn Carl Axel Christian Bergh, som en vecka förut träffats af ett slaganfall, afled på nyårsdagen i Gäfle vid nära 54 års ålder.

Lasarettsläkaren Bergh, som var son af majoren vid Kronobergs regemente Carl Fredrik Bergh, promoverades först till filosofie doktor, men ägnade sig därefter åt medicinen och tog medicinelicentiatexamen 1877. Från mars 1876 till april 1877 var Bergh andre läkare vid Kronprinsessan Lovisas barnsjukhus samt blef i maj sistnämnda år underkirurg vid Serafimerlasarettet. År 1878 blef han stadsläkare i Kristinehamn och 1880 därjämte läkare vid Värmlandsläns sjukhus därstädes. Sedan 1884 har han innehaft läkaretjänsten vid länslasarettet i Gäfle, ett af de största i landet.

Doktor B. gjorde flera utländska studieresor. År 1894 bevistade han som ombud för Gäfle-Dala läkareförening internationella läkarekongressen i Rom. I våra medicinska tidskrifter var han en flitig medarbetare. Såsom ett erkännande af hans framstående förtjänster såsom läkare tilldelade medicinska fakulteten i Upsala honom vid jubelfästen 1893 hedersdiplom såsom medicine doktor. Af yttre utmärkelser hade Bergh erhållit riddarkorset af Nordstjerneorden och af norska S:t Olafsorden. Skicklig jägare innehade han Svenska jägareförbundets guldmedalj. Af Svenska läkaresällskapet var Bergh ledamot sedan 1877. Både som läkare och kirurg har den aflidne förvärfvat sig ett aktadt namn. Han fick ock vid flera tillfällen röna stora bevis på det anseende, han åtnjöt för sin skicklighet.

BREFLÅDA.

K. L. Prenumeration kan naturligtvis ske äfven på två eller tre kvartal.

—yn— Tack för anbudet! Sänd in en skizz på prof!

Erika. Måste tacksamt afböja i följd af brist på utrymme.